

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย และ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาของ ซึ่งพูดในจังหวัดลำพูน สรุปได้ดังนี้

1. ระบบวรรณยุกต์ ระบบพยัญชนะ และ ระบบสระ

1.1 วรรณยุกต์

ก. จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์และสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์

ระบบวรรณยุกต์ของภาษาของจากผู้ออกภาษาสองคนในแต่ละจุดเก็บข้อมูล มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง ดังนี้

1. จุดที่ 1 บ้านศรีทรายมูล ตำบลหาบลาตูก อำเภอแม่อาย

ว.1 เสียง 35 และ 45

ว.2 เสียง 343ก, 343ข, 332 และ 33

ว.3 เสียง 14 และ 13

ว.4 เสียง 11, 22 และ 44

ว.5 เสียง 21?

ว.6 เสียง 41?

2. จุดที่ 2 บ้านป่าเหียง ตำบลบ้านธิ อำเภอเมืองลำพูน

ว.1 เสียง 35, 45 และ 55

ว.2 เสียง 343ก, 344 และ 34

ว.3 เสียง 14

ว.4 เสียง 11, 22, 33 และ 44

ว.5 เสียง 21? และ 31?

ว.6 เสียง 41? และ 51?

3. จุดที่ 3 บ้านต้นแงะ ตำบลประจักษ์ อำเภอมืองลำพูน

ว.1 เสียง 35, 335, 45 และ 55

ว.2 เสียง 343ก และ 34

ว.3 เสียง 12, 13 และ 113

ว.4 เสียง 11, 22, 33, 23 และ 44

ว.5 เสียง 31? และ 32?

ว.6 เสียง 41? 51? และ 52?

4. จุดที่ 4 บ้านมะกอก ตำบลมะกอก อำเภอป่าซาง

ว.1 เสียง 35 และ 55

ว.2 เสียง 343ก และ 332

ว.3 เสียง 14

ว.4 เสียง 11, 21 และ 22

ว.5 เสียง 31?

ว.6 เสียง 51?

5. จุดที่ 5 บ้านหลายแก้ว ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง

ว.1 เสียง 35 และ 45

ว.2 เสียง 343ก

ว.3 เสียง 13

ว.4 เสียง 11, 22, 33 และ 44

ว.5 เสียง 31?

ว.6 เสียง 51? และ 52?

ข. ลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์

ระบบวรรณยุกต์ของภาษายองจากผู้ออกภาษาสองคนในแต่ละจุดเก็บข้อมูล

ทั้ง 5 จุด มีลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์แตกต่างกันเป็น 2 รูปแบบ (ดู ตารางที่ 31 - 32
บทที่ 5 หน้า 101 - 102)

1.2 พยัญชนะ : จำนวนหน่วยเสียง และ สัทลักษณะ

หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวของภาษายองจากญูบออกภาษาสองคนในแต่ละจุดเก็บข้อมูล มีจำนวนเท่ากัน คือ 21 หน่วยเสียง ได้แก่ /p/, /t/, /k/, /k^w/, /ʔ/, /ph/, /th/, /b/, /d/, /c/, /f/, /s/, /x/, /x^w/, /h/, /m/, /n/, /ŋ/, /l/, /w/ และ /j/ หน่วยเสียงพยัญชนะของภาษายองทั้งหมดนี้ เป็นพยัญชนะต้นได้ทุกหน่วยเสียงแต่เป็นพยัญชนะท้ายได้เพียง 9 หน่วยเสียง คือ /-p/, /-t/, /-k/, /-ʔ/, /-m/, /-n/, /-ŋ/, /-w/ และ /-j/ หน่วยเสียงทั้งหมดนี้มีสัทลักษณะคล้ายคลึงกัน มีบางหน่วยเสียงที่มีเสียงย่อยแตกต่างกัน ได้แก่ /s/, /x/, /j/^๑ และ /x^w/^{๑๑}

1.3 สระ

ระบบสระของภาษายองจากญูบออกภาษาสองคนในแต่ละจุดเก็บข้อมูลไม่มีหน่วยเสียงสระประสม มีปรากฏเฉพาะหน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง แบ่งเป็นหน่วยเสียงสระเสียงสั้น 9 หน่วยเสียง และ หน่วยเสียงสระเสียงยาว 9 หน่วยเสียง ได้แก่ /i/, /i:/, /e/, /e:/, /ɛ/, /ɛ:/, /a/, /a:/, /u/, /u:/, /ɤ/, /ɤ:/, /u/, /u:/, /o/, /o:/, /ɔ/ และ /ɔ:/ หน่วยเสียงสระดังกล่าวนี้มีสัทลักษณะของสระคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ในจุดเก็บข้อมูลทั้ง 5 จุด แต่มีความแตกต่างกันในจุดเก็บข้อมูลบางจุด^{๑๑๑} ในกรณีต่อไปนี้ ได้แก่ ลักษณะความสั้นยาวของเสียงสระของหน่วยเสียง /e:/ และ /o:/ ลักษณะการเปล่งเสียงร่องแม่ขึ้นจมูกของเสียงสระของหน่วยเสียง /ɛ/ และ /ɛ:/ และ ลักษณะที่ระดับของต้นขณะที่ออกเสียงเสียงย่อยของหน่วยเสียง /e:/ และ /o:/ ซึ่งเป็นปฏิภาคกับหน่วยเสียงสระประสม /i:a/ และ /u:a/ ในภาษาไทยกรุงเทพฯ และมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะกึ่งสระ สูงกว่าระดับของต้นของเสียงย่อยที่ปรากฏในคำอื่น ๆ ตลอดจนลักษณะที่ญูบออกภาษาบางคนใช้หน่วยเสียง /a/ และ /ɛ/ สลับกันในคำบางคำ

^๑ ดู ข้อสังเกตเกี่ยวกับเสียงย่อยของหน่วยเสียงพยัญชนะ บทที่ 4 หน้า 93

^{๑๑} ดู ข้อสังเกตเกี่ยวกับเสียงย่อยของหน่วยเสียงพยัญชนะ บทที่ 4 หน้า 94 และ

ดู เชิงอรรถที่ ๑ หน้า 86

^{๑๑๑} ดู รายละเอียดในข้อสังเกตเกี่ยวกับระบบสระในภาษายองทั้ง 5 จุด หน้า

2. การแบ่งถิ่นย่อยของภาษายองซึ่งพูดในจังหวัดลำพูน

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์และเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษายองในจุดเก็บข้อมูล ทั้ง 5 จุด ทำให้เห็นความคล้ายคลึง และความแตกต่างของภาษายองซึ่งพูดกันในบริเวณต่าง ๆ ของจังหวัดลำพูน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ก. ลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ (ดู ตารางที่ 31-32 และ ภาพที่ 5 ในบทที่ 5 หน้า 103)

สามารถใช้เป็นเกณฑ์แบ่งภาษายองในจังหวัดลำพูนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มที่ 1 ไคแก บ้านศรีทรายมูล ตำบลหาลาดอก อำเภอแม่อาย (จุดที่ 1) และบ้านป่าเหียง ตำบลบ้านธิ อำเภอเมืองลำพูน (จุดที่ 2)

2. กลุ่มที่ 2 ไคแก บ้านต้นแงะ ตำบลประจวบ อำเภอเมืองลำพูน (จุดที่ 3) บ้านมะกอก ตำบลมะกอก อำเภอป่าซาง (จุดที่ 4) และ บ้านหลายแก้ว ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ้ง (จุดที่ 5)

ข. ความแตกต่างของเสียงย่อยของหน่วยเสียงพยัญชนะ /s/, /x/ และ /j/ (ดู ตารางที่ 33 และ ภาพที่ 6 ในบทที่ 5 หน้า 105)

อาจใช้เป็นเกณฑ์แบ่งภาษายองในจังหวัดลำพูนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มที่ 1 ไคแก บ้านศรีทรายมูล ตำบลหาลาดอก อำเภอแม่อาย (จุดที่ 1) บ้านป่าเหียง ตำบลบ้านธิ อำเภอเมืองลำพูน (จุดที่ 2) และ บ้านต้นแงะ ตำบลประจวบ อำเภอเมืองลำพูน (จุดที่ 3)

2. กลุ่มที่ 2 ไคแก บ้านมะกอก ตำบลมะกอก อำเภอป่าซาง (จุดที่ 4) และ บ้านหลายแก้ว ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ้ง (จุดที่ 5)

ค. ความแตกต่างของเสียงย่อยของหน่วยเสียงพยัญชนะ /x^w/ (ดู ตารางที่ 34 และ ภาพที่ 7 ในบทที่ 5 หน้า 107)

อาจใช้เป็นเกณฑ์แบ่งภาษายองในจังหวัดลำพูนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มที่ 1 ไคแก บ้านศรีทรายมูล ตำบลหาลาดอก อำเภอแม่อาย (จุดที่ 1) และ บ้านป่าเหียง ตำบลบ้านธิ อำเภอเมืองลำพูน (จุดที่ 2)

2. กลุ่มที่ 2 ไค้แก บ้านคนแงะ ตำบลประตู่ป่า อำเภอเมืองลำพูน (จุดที่ 3)
3. กลุ่มที่ 3 ไค้แก บ้านมะกอก ตำบลมะกอก อำเภอป่าซาง (จุดที่ 4) และ บ้านหลายแก้ว ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง (จุดที่ 5)

ในการแบ่งถิ่นย่อยของภาษาของซึ่งพูดกันในจังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ใช้ลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์เป็นหลักซึ่งสามารถแบ่งภาษาของไค้เป็น 2 ถิ่นย่อย คือ

1. ภาษาดินย่อยตะวันออก ไค้แก ภาษายองบ้านศรีทรายมูล ตำบลทาปลาดุก อำเภอแม่ทา (จุดที่ 1) และ ภาษายองบ้านป่าเหียง ตำบลบ้านธิ อำเภอเมืองฯ (จุดที่ 2)
2. ภาษาดินย่อยตะวันตก ไค้แก ภาษายองบ้านคนแงะ ตำบลประตู่ป่า อำเภอเมืองฯ (จุดที่ 3) ภาษายองบ้านมะกอก ตำบลมะกอก อำเภอป่าซาง (จุดที่ 4) และ ภาษายองบ้านหลายแก้ว ตำบลศรีเตี้ย อำเภอบ้านโฮ่ง (จุดที่ 5)

อภิปรายผล

1. การเปรียบเทียบผลการวิจัยครั้งนี้กับผลการวิจัยอื่น^๑

การนำผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษาดินย่อยทั้งสองของภาษาของซึ่งพูดกันในจังหวัดลำพูนในงานวิจัยนี้ไปเปรียบเทียบกับงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นั้น ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบทั้งระบบวรรณยุกต์ ระบบพยัญชนะ และ ระบบสระ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก. ระบบวรรณยุกต์ (ดู ตารางที่ 35 หน้า 118)

1. จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์

ภาษาดินย่อยทั้งสองของภาษาของในการศึกษาคั้งนี้มีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์เท่ากับภาษาลือเมืองเจงตอง ภาษาลือเมืองเชียงรุ่ง ภาษาลือเมืองยอง ภาษายองแม่ทา และ ภาษายองป่าซาง ในงานวิจัยของ เรืองเดช บันเชือนชิตย์ (2521) คือ 6 หน่วยเสียง แต่แตกต่างจากภาษายองมะเขือแจ้และภาษายองป่าซางในงานวิจัยของ สาราวิต (Sarawit 1979) ซึ่งมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 7 หน่วยเสียง ความแตกต่างดังกล่าวนี้เกิดจากการพิจารณา รวมเสียงวรรณยุกต์ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในลักษณะที่แตกต่างกัน เพราะสาราวิตให้ความสำคัญ

^๑ รายชื่องานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในบทที่ 1 หน้า 12

ของศัพท์ลักษณะและไม่รวมเสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏในพยางค์ตาย คือ ของวรรณยุกต์ DS₁ , DS₂ และ DS₃ เข้าเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์เดียวกันกับเสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏในพยางค์เป็น คือ ของวรรณยุกต์ A₁ และ A₂ แต่วิเคราะห์ให้เสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏในพยางค์ตายเป็นหน่วยเสียงที่ 7 ในขณะที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ให้เสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏในพยางค์ตายที่มีศัพท์ลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกับเสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏในพยางค์เป็นเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์เดียวกัน นอกจากนี้จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาดั้นยอຍทั้งสองของภาษายองยังแตกต่างจากภาษาลือเขิงคำในงานวิจัยของ ชำนาญ รอคเหตุภัย (2517) ซึ่งมี 5 หน่วยเสียง ทั้งนี้เพราะ ชำนาญ รอคเหตุภัย ได้วิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ในภาษาลือเขิงคำโดยใช้ลักษณะการปฏิภาคกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ และไม่ใช้ตารางการทดสอบเสียงวรรณยุกต์เป็นเครื่องมือ

2. ศัพท์ลักษณะของวรรณยุกต์

ศัพท์ลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาดั้นยอຍทั้งสองของภาษายองในงานวิจัยนี้มีลักษณะค่อนข้างแตกต่างจากภาษาลือเขิงคำที่พูดกันนอกประเทศไทย ได้แก่ ภาษาลือเมืองเจงตอง และภาษาลือเมืองเขิงรุ่ง ยกเว้นภาษาลือเมืองยองซึ่งมีศัพท์ลักษณะของวรรณยุกต์ค่อนข้างคล้ายคลึงกับภาษาดั้นยอຍทั้งสองของภาษายอง สำหรับภาษายองเมตา ภาษายองมะเขือแจ้ และภาษายองป่าขวาง มีศัพท์ลักษณะของวรรณยุกต์คล้ายคลึงกับภาษาดั้นยอຍทั้งสองของภาษายอง (ดู รายละเอียดในตารางที่ 35 หน้า 118)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.1 ระบบวรรณยุกต์^๑

ตารางที่ 35 แสดงการเปรียบเทียบระบบวรรณยุกต์ในภาษาล้านเมืองต่างของภาษาของที่มีระบบวรรณยุกต์ในงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ลักษณะที่เปรียบเทียบ	งานวิจัยที่ ๕		ดี	สารพินัน	สารวิวิท (1973)	จำนวน รศก. เหตุย	สมจิตุ เกตส์	สารวิวิท (1973)		เรื่องเทศ
	ตะวันออก	ตะวันตก						ลือ	ลือ	
1. จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์	6	6	6.	6	6	5	6	7	7	6
2. สัทลักษณะของวรรณยุกต์	2.1 A ₁₂	ก-ช	ช-ก	ช-ก	ก-ช	?	ก-ช	ช	ช	ช
	2.2 A ₃	ก-ช	ก-ช-ก	ช-ก	ช-ก	?	ก-ก	ก-ก	ก-ก	ก
	2.3 A ₄	ก-ช-ก	ก-ช-ก	ก-ก	ก-ก	?	ก-ก	ก-ก	ก-ก	ก
	2.4 DS ₁₂₃	ก-ช-ช	ก-ช-ช, ช-ก	ช-ก	?	?	?	ช-ก	ช-ก	ช
	2.5 DS ₄	ก-ก, ก-ก	ก-ก, ก-ก	ก-ก	?	?	?	ก-ก	ก-ก	ก-ก
	2.6 DL ₄	ก-ก, ก-ก	ก-ก, ก-ก	ก-ก	?	?	?	ก-ก	ก-ช	ก-ก
3. ลักษณะการ แยกเสียงวรรณยุกต์ เสียงวรรณยุกต์ใน พยางค์ตาม กับเสียงวรรณยุกต์ ในพยางค์อื่น	3.1.1 A ₁₂₃₋₄	+	-	+	+	?	-	-	-	-
	3.1.2 A ₁₂₋₃₄	-	+	-	-	?	+	+	+	+
	3.2.1 DS ₁₂₃	A ₁₂₃	A ₁₂	A ₁₂₃	?	?	A ₁₂	ว.7	ว.7	ว.7
	3.2.2 DS ₄	B ₄	B ₄	B ₄	?	?	B ₄	G ₁₂₃	G ₁₂₃	B ₄
	3.3.3 DL ₄	B ₄	B ₄	B ₄	?	?	B ₄	B ₄	B ₄	B ₄

^๑ เครื่องหมาย + หมายถึงลักษณะที่ปรากฏในระบบเสียง, - หมายถึง ไม่มีลักษณะนั้น ๆ ปรากฏในระบบเสียง, ? หมายถึง ไม่มีการกล่าวถึงในงานวิจัยนั้น ๆ
 ตัวอักษรทาง ๆ ของจากข้อความดังนี้ ก = กลาง, ช = ชับ, ส = สูง, ก = ก้า, ก-ส = กลางคอบข้างสูง และ ก = ระบุ

3. ลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์[@]

ภาษาดั้นยอยตะวันออกของภาษายองในงานวิจัยนี้มีลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ในแถว A แบบ A₁₂₃₋₄ เหมือนกับภาษาด้อเมืองเจงทองและภาษาด้อเมืองเชียงรุ่ง ส่วนภาษาดั้นยอยตะวันตกของภาษายองมีลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ในแถว A แบบ A₁₂₋₃₄ เหมือนกับภาษาด้อเมืองของ ภาษายองเมทา และ ภาษายองปาซาง สำหรับการแยกเสียงวรรณยุกต์ในแถว B และ C รวมทั้ง DL และ DS ของภาษาดั้นยอยทั้งสอง นั้น มีลักษณะเหมือนกับภาษาด้อและภาษายองในงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง คือ แบบ B, C, DL, DS₁₂₃₋₄

ข. ระบบพยัญชนะ (ดู ตารางที่ 36 หน้า 121)

จากการเปรียบเทียบภาษาดั้นยอยทั้งสองของภาษายองในงานวิจัยนี้กับภาษาด้อและ ภาษายองในงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบพยัญชนะ ผู้วิจัยพบว่ามีความแตกต่างกัน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ไรแทนหน่วยเสียงพยัญชนะ

สัญลักษณ์ที่ไรแทนหน่วยเสียงพยัญชนะบางหน่วยเสียงในงานวิจัยนี้กับงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมีข้อแตกต่างกัน ได้แก่

1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ ฐานเพดานอ่อนที่อยู่ในกลุ่มเสียงกักและเสียงเสียดแทรก

[@] การเปรียบเทียบลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาดั้นยอยทั้งสองของภาษายองในงานวิจัยนี้กับภาษาด้อเมืองของ นั้น ผู้วิจัยนำผลการศึกษามานำเสนอของ สาราวิท (Sarawit 1973) มาใช้เปรียบเทียบ ทั้งนี้เพราะ ผลการศึกษามานำเสนอของ ฮาร์ทมันน์ (Hartmann 1976) มีข้อผิดพลาด (ดู รายละเอียดในบททวนวรรณกรรม บทที่ 1 หน้า 21-23) ส่วน ภาษาด้อเชียงคำในงานวิจัยของ ชำนาญ รอดเหตุภัย (2517) นั้น ผู้วิจัยไม่สามารถแสดงการเปรียบเทียบได้ ทั้งนี้เพราะ ชำนาญ รอดเหตุภัย ไม่ได้ใช้ตารางการทดสอบเสียงวรรณยุกต์เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ในภาษาด้อเชียงคำ นอกจากนี้ รายการคำสำหรับเก็บข้อมูลเสียงวรรณยุกต์ของ ชำนาญ รอดเหตุภัย ก็มีไม่เพียงพอ (ดู รายละเอียดในบททวนวรรณกรรม บทที่ 1 หน้า 27-28)

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ /x/ ซึ่งเหมือนกับภาษาของแม่ทาในงานวิจัยของ สมจิต เควีส์ (Davies 1979) ส่วนภาษาลื้อและภาษาของในงานวิจัยอื่น ๆ นั้น ใช้สัญลักษณ์ /kh/

1.2 หน่วยเสียงพยัญชนะฐานริมฝีปาก-เพดานอ่อน และ ฐานริมฝีปาก-ฟันบน ที่อยู่ในกลุ่มเสียงเปิด (approximant) และ เสียงเสียดแทรก นั้น ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ /w/ เหมือนกับงานวิจัยอื่น ๆ ยกเว้น ภาษาลื้อเมืองของในงานวิจัยของ สาราวิท (Sarawit 1973) และ ภาษาลื้อเมืองเชียงรุ่งในงานวิจัยของฮาร์ทมันน์ซึ่งใช้ผลการวิจัยของ ฟู่ มู่ จี และ คณะ (Fu, and others 1956, quoted in Hartmann 1976 : 59) เป็นข้อมูลซึ่งใช้สัญลักษณ์ /v/

1.3 หน่วยเสียงพยัญชนะฐานเพดานแข็งที่อยู่ในกลุ่มเสียงเปิด (approximant) และ เสียงนาสิก ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ /j/ เหมือนกับงานวิจัยอื่น ๆ ยกเว้น ภาษาของ-มะเขือแจ้ในงานวิจัยของ สาราวิท (Sarawit 1979) ซึ่งใช้สัญลักษณ์ /p/

2. จำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว

ความแตกต่างในเรื่องจำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะมี ดังนี้

2.1 ภาษาถิ่นย่อยทั้งสองของภาษาของในงานวิจัยนี้รวมทั้งภาษาลื้อและภาษา-ของในงานวิจัยอื่น ๆ มีหน่วยเสียงพยัญชนะฐานเพดานอ่อนในกลุ่มเสียงกักและเสียงเสียดแทรก-เพียง 1 หน่วยเสียง แต่ภาษาลื้อเมืองเจงตองมี 2 หน่วยเสียงปรากฏ คือ /kh/ และ /x/

2.2 หน่วยเสียงพยัญชนะฐานเพดานแข็งที่อยู่ในกลุ่มเสียง กึ่งเสียดแทรกในภาษา-ถิ่นย่อยทั้งสองของภาษาของในการศึกษาคั้งนี้ตลอดจนภาษาลื้อและภาษาของในงานวิจัยอื่น ๆ มี 1 หน่วยเสียง คือ /c/ แต่ ภาษาลื้อเมืองเจงตอง ภาษาลื้อเชียงคำ และ ภาษาของป่าซาง ในงาน-วิจัยของ สาราวิท (Sarawit 1979) ต่างก็มีหน่วยเสียงพยัญชนะ /ch/ ปรากฏเพิ่มขึ้นอีก 1 หน่วยเสียง

2.3 ภาษาถิ่นย่อยทั้งสองของภาษาของรวมทั้งภาษาลื้อและภาษาของในงานวิจัยอื่น ๆ มีหน่วยเสียงพยัญชนะฐานเพดานแข็งที่อยู่ในกลุ่มเสียงเปิด (approximant) และเสียง-นาสิกเพียง 1 หน่วยเสียง แต่ภาษาลื้อเมืองของ ภาษาลื้อเชียงคำ และ ภาษาของแม่ทา มี 2 หน่วยเสียงปรากฏ คือ /j/ และ /p/

นอกจากนี้ มีข้อแตกต่างอื่น ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับการวิเคราะห์ของผู้วิจัยนั้น ๆ อีก อาทิเช่น ฟู่ มู่ จี และ คณะ (Fu, and others 1956, quoted in Hartmann 1976 : 59)

2.2 ระบบพยัญชนะ

ตารางที่ 36 แสดงการเปรียบเทียบระบบพยัญชนะในภาษาดัตช์ของทั้งระบบพยัญชนะในทางวิยสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับ

ลักษณะที่เปรียบเทียบ	งานวิยสัมพันธ์		สัท	ฮาร์มันน์	ฮาร์มันน์ (1973)	ฮาร์มันน์ (1979)	ฮาร์มันน์ (1979)	ฮาร์มันน์ (1979)	ฮาร์มันน์ (1979)
	ตะวันออก	ตะวันตก							
1. จำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว	21	21	ดัตช์ เจงทอง	18	20	22	20	20	19
2. หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวที่เป็นปฏิภาคกัน	2.1 /x/	/x/	/ch/, /x/	/x/	/ch/	/ch/	/x/	/ch/	/ch/
	2.2 /o/	/o/	/o/, /oh/	/ts/	/o/	/o/, /oh/	/o/	/o/, /ch/	/o/
	2.3 /j/	/j/	/j/	/j/	/j/, /jv/	/j/, /jv/	/j/	/j/	/j/
	2.4 /w/	/w/	/w/	/v/	/v/	/w/	/w/	/w/	/w/
	2.5 /r/	/r/	/r/	-	/r/	/r/	/r/	/r/	/r/
	2.6 /hr/	-	+	-	-	-	-	-	-
	2.7 /m/	-	-	-	-	-	-	+	-
3. จำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะควบ	9	9	9	?	?	9	9	9	9
4. จำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะควบค่า	-	-	7	2	2	2	3	2	2
5. หน่วยเสียงพยัญชนะควบค่าที่เป็นปฏิภาคกัน	5.1 /kw/	/kw/	/kw/	/kw/	/kw/	/kw/	/kw/	/kw/	/kw/
	5.2 /xw/	/xw/	/xw/, /xhw/	/xw/	/xw/	/xw/	/xw/	/xw/	/xw/
	5.3 /gw/	-	-	-	-	-	-	-	-
	5.4 /hw/, /hw/	-	+	-	-	-	-	-	-

① เครื่องหมาย + หมายถึงลักษณะที่ปรากฏในระบบเสียง, - หมายถึง ไม่ปรากฏในระบบเสียง และ ? หมายถึง ไม่มีการกล่าวถึงในงานวิจัยนี้
 ② ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์หน่วยเสียงตามความถี่ /kw/ และ /xw/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวมีลักษณะการเปล่งเสียงของลมปากพอ ในขณะที่พยางค์อื่น ๆ
 จัดให้เป็นพยัญชนะควบค่า แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยถือว่าเป็นเสียงควบคู่กัน จึงนำมาเปรียบเทียบกัน 9 เครื่องหมาย ③ หน้า 86
 ④ เนื่องจาก ฮาร์มันน์ (Hartmann) มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบเสียงของ ผู้วิจัยจึงนำผลการศึกษามาจัดเมืองของ ฮาร์มันน์ (Sawardt 1973) มาใช้เปรียบเทียบ

มิได้จัดให้เสียงพยัญชนะกักที่เสั้นเสียง (glottal stop) เป็นหน่วยเสียงในภาษาลือเมือง-
เซียงรุ่ง ส่วน ลี (Li 1964) วิเคราะห์ให้มีหน่วยเสียงพยัญชนะ /hr/® ปรากฏเพิ่มขึ้นใน
ภาษาลือเมืองเจงตองอีก 1 หน่วยเสียง และ ในทำนองเดียวกัน สาราวิต (Sarawit
1979) ก็วิเคราะห์ให้เสียงพยัญชนะนาสิกฐานริมฝีปากที่ทำหน้าที่เป็นพยางค์ (/ʔ/) เป็นหน่วย-
เสียงพยัญชนะในภาษายองมะเขือแจ้ และ ภาษายองป่าซาง

3. จำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ

ภาษาลือและภาษายองในงานวิจัยต่าง ๆ มีหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ 2
หน่วยเสียง คือ /kw/ และ /xw/ หรือ /khw/ แต่ภาษาลือเมืองเจงตองมีหน่วยเสียง-
พยัญชนะควบกล้ำที่ปรากฏบ่อยครั้ง 3 หน่วยเสียง คือ /kw/, /xw/ และ /khw/ นอกจากนี้
ยังมีหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำที่ปรากฏในคำยืม และคำที่อยู่ในแวดวงวรรณคดีอีก ได้แก่ /pl/,
/thl/, /tw/ และ /sw/ ส่วนภาษายองแมทาในงานวิจัยของ สมจิต เควีส์ (Davies
1979) มี 3 หน่วยเสียง ได้แก่ /kw/, /xw/ และ /ɣw/ สำหรับภาษาดินย้อยทั้งสองของภาษา-
ยอง นั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์พยัญชนะควบกล้ำ /kw/ และ /xw/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว
ที่มีลักษณะการเปล่งเสียงรองแบบริมฝีปากห่อ (ดู เจริญจรด © บทที่ 4 หน้า 86)

ค. ระบบสระ (ดู ตารางที่ 37 หน้า 123)

ความแตกต่างของระบบสระที่ปรากฏในภาษาดินย้อยทั้งสองของภาษายองและงาน-
วิจัยอื่น ๆ มีน้อยมาก ความแตกต่างที่มีลักษณะเด่นชัดก็คือ จำนวนหน่วยเสียงสระซึ่งขึ้นอยู่กับการ-
วิเคราะห์เรื่องความสั้นยาวของเสียงสระ กล่าวคือ ขณะที่ภาษาลือและภาษายองในงานวิจัยอื่น ๆ
รวมทั้งภาษาดินย้อยทั้งสองของภาษายองในการศึกษาคั้งนี้มีความแตกต่างในเรื่องความสั้นยาวของ-
เสียงสระ แต่ภาษาลือเมืองเจงตองในงานวิจัยของ ลี (Li 1964) นั้น มีความแตกต่างในเรื่อง-
ความสั้นยาวของเสียงสระเฉพาะคู่ /a - a:/ เท่านั้น ส่วนเสียงสระอื่น ๆ นั้นความสั้นยาว-
ของเสียงสระไม่มีความสำคัญในภาษา

® ดู รายละเอียดในบททวนวรรณกรรม บทที่ 1 หน้า 12-13

2.3 ระบบสระ

ตารางที่ 37 แสดงการเปรียบเทียบระบบสระในภาษากัดมอญทั้งสองของภาษาของที่มีระบบสระในภาษาอังกฤษเดี่ยวของ

ลักษณะที่เปรียบเทียบ	งานวิจัยกรม		ดี	สำราวิท (1973)		สำนวน รอกเพอร์ย	สมจิตุ เคอัส	สำราวิท (1979)		เรือเกศ
	ตะวันออก	ตะวันตก		ลือ เมืองของ	ลือ เมืองแจ			บอง , บอง	บอง , บอง	
1. จำนวนหน่วยเสียงสระ	18	18	10	?	18	18	18	18	18	18
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. ลักษณะความสัมพันธ์ของเสียงสระ	+	+	/i/	?	+	+	+	+	+	+
	+	+	/e/	?	+	+	+	+	+	+
	+	+	/ε/	?	+	+	+	+	+	+
	+	+	+	?	+	+	+	+	+	+
	+	+	/u/	?	+	+	+	+	+	+
	+	+	/y/	?	+	+	+	+	+	+
	+	+	/u/	?	+	+	+	+	+	+
	+	+	/o/	?	+	+	+	+	+	+
	+	+	/v/	?	+	+	+	+	+	+

๑ เครื่องหมาย + หมายถึงลักษณะปรากฏในระบบเสียง, - หมายถึงไม่มีลักษณะนั้น ๆ ปรากฏในระบบเสียง และ ? หมายถึงไม่มีการกล่าวถึงในงานวิจัยนี้ ๆ
 * หมายความว่าเปรียบเทียบระบบสระทั้งงานวิจัยของฮาร์มันน์ (Harman 1976) เพราะฮาร์มันน์ไม่กล่าวถึงเสียงสระในงานวิจัยดังกล่าว

จากการเปรียบเทียบภาษาถิ่นย่อยทั้งสองของภาษายองในงานวิจัยนี้ กับภาษาถิ่นและภาษายองในงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่า มีเรื่องที่น่าสนใจมาก คือ ลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ ด้วยปรากฏการณ์วรรณยุกต์ในภาษาถิ่นย่อยตะวันออกของภาษายองมีลักษณะวิวัฒนาการจากระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยดั้งเดิมเหมือนกับภาษาถิ่นเมืองเจงตอง และ ภาษาถิ่นเมืองเชียงรุ่ง ส่วนระบบวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นย่อยตะวันตกมีลักษณะวิวัฒนาการจากระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยดั้งเดิมเหมือนกับภาษาถิ่นเมืองของ โดยพิจารณาจากลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์เป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์เป็นเรื่องสำคัญในภาษาตระกูลไทหนึ่งนอกจากจะใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งภาษาตระกูลไทและภาษาไทถิ่นที่พูดแล้ว ยังเป็นสิ่งที่แสดงความสัมพันธ์ทางเชื้อสายของภาษาตระกูลไทได้อีกด้วย ดังที่ เจมส์ อาร์ แชมเบอร์เลน (Chamberlain 1979 : 140) โลกกล่าวไว้ว่า

Furthermore, tone split patterns in Tai have been shown to be the most stable part of the phonology..., and they provide a wealth of evidence for determining genetic relationships.

ทำให้เราทราบว่า ภาษายองซึ่งพูดกันในบริเวณต่าง ๆ ของจังหวัดลำพูนน่าจะเป็นภาษาย่อย (dialect) หนึ่งของภาษาถิ่น^๑ ซึ่งก็สอดคล้องกับคำกล่าวของ เก็ดนี^{๑๑} และประวัติกความเป็นมาของคนของทั้ง 2 กลุ่มในจังหวัดลำพูน^{๑๑} ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑ ดู รายละเอียดในบทความเรื่อง "A Checklist for Determining Tones in Tai Dialects" ของ วิดเดียม เจ. เก็ดนี (Gedney 1973 : 423)

^{๑๑} ดู ขอบเขตและสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป หน้า 127

^{๑๑๑} ดู ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา หน้า 1 - 3

^{๑๑๑} ดู ประวัติกความเป็นมาของคนของในจังหวัดลำพูน บทที่ 1 หน้า 9 - 11

2. การเรียกชื่อเผ่าพันธุ์และชื่อภาษาของคนอยู่ในจังหวัดลำพูน

ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า เรื่องการเรียกชื่อเผ่าพันธุ์ และชื่อภาษาของคนอยู่ในจังหวัดลำพูนเป็นเรื่องที่น่าสนใจมากดังที่โลกด้าวแล้วในบทที่ 1 ว่า คนอยู่ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณทิศตะวันตกของจังหวัด เรียกตนเองว่า "คนยอง" และเรียกภาษาของตนว่า "ภาษายอง" แต่เรียกคนอยู่ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณตะวันออกของจังหวัดว่า "คนลื้อ" และเรียกภาษาของตนว่า "ภาษาลื้อ" ในขณะที่กลุ่มที่ถูกเรียกว่า "คนลื้อ" นั้น ยังเรียกตนเองว่า "คนยอง" และเรียกภาษาของตนว่า "ภาษายอง" เช่นกัน และจากการศึกษาประวัติความเป็นมาของคนยงทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า คนยงทั้ง 2 กลุ่ม ก็คือ คนลื้อ แต่เหตุใด "คนลื้อ" ที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่เมืองของเมืออพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดลำพูน จึงเรียกชื่อเผ่าพันธุ์และชื่อภาษาของตนว่า "ยอง" ตามชื่อเมืองที่เป็นภูมิลำเนาเดิม และเหตุใดคนลื้อที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ละแวกเมืองเชียงใหม่ เมื่ออพยพเข้ามาอยู่ในจังหวัดลำพูน จึงเรียกตนเอง และภาษาของตนว่า "ยอง" ด้วย สำหรับกรณีการเปลี่ยนชื่อเผ่าพันธุ์ และภาษาของคนยงที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณทิศตะวันออกของจังหวัดจาก "ลื้อ" มาเป็น "ยอง" นั้น ผู้วิจัยคิดว่าเป็นการปรับตัวทางสังคมที่จะเข้าร่วมกลุ่มกับคนยงที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณทิศตะวันตกของจังหวัดซึ่งเป็นกลุ่มที่มีจำนวนประชากรมากกว่า และมีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่า แต่คนยงที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบริเวณทิศตะวันตกของจังหวัด ยังคงเรียกชื่อเผ่าพันธุ์ของตนทางจากของคนยงที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัด ตามที่เป็นมาแต่เดิม

ข้อสังเกต

ผลพลอยได้จากการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งควรจะกล่าวถึงด้วยเพราะอาจจะเป็นประโยชน์แก่สนใจศึกษาภาษาของในหัวข้ออื่น ๆ ทางภาษาศาสตร์ คือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า รายการคำ หรือ หน่วยอรรถ ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล นั้น อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ หน่วยอรรถศัพท์เดี่ยว ซึ่งได้แก่ รายการคำส่วนใหญ่ และ หน่วยอรรถศัพท์แปร (วิจันตน์ ภาษาพจนศ 2526, 7-25) ซึ่งมีอยู่ 11 หน่วยอรรถ สำหรับหน่วยอรรถศัพท์แปรที่พบในข้อมูลของการวิจัยนี้ ยังอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ หน่วยอรรถศัพท์แปร 2 ตัวแปร และ หน่วยอรรถศัพท์แปร 3 ตัวแปร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. หน่วยอรรถศัพท์แปร 2 ตัวแปร มี 6 หน่วยอรรถ ได้แก่

หน่วยอรรถ	จุดที่ 1	จุดที่ 2	จุดที่ 3	จุดที่ 4	จุดที่ 5
1. ป่า	/pa:3/	/pa:3/	/pa:3/	/phɛʔ4/	/pa:3/
2. คาง	/ka:ŋ4/	/ka:ŋ4/	/ka:ŋ4/	/wɔ:k4/	/ka:ŋ4/
3. เม็ด	/kɛ:n1/	/naj2/	- ^๑	/naj2/	/naj2/
4. บั้น	/ba:ŋ5/	/ba:ŋ5/	/ba:ŋ5/	/se:ŋ5/	/ba:ŋ5/
5. ษา	/pha:1/	/pha:1/	/pha:1/	/dɔ:j2//su:ŋ1/	/pha:1/
6. เกิน	/ja:ŋ4/	/te:w2/	/te:w2/	/te:w2/	/te:w2/

2. หน่วยอรรถศัพท์แปร 3 ตัวแปร มี 5 หน่วยอรรถ ได้แก่

หน่วยอรรถ	จุดที่ 1	จุดที่ 2	จุดที่ 3	จุดที่ 4	จุดที่ 5
1. ไบ้	/baj5/	/baj5/	/pu:1/	/baj5/	/baj5//mpa:k3/
2. ข่าง(กริยา)	/ja:ŋ4/	/hɛ:ŋ5/	/pi:ŋ5/	/ja:ŋ4/	/pi:ŋ5/
3. เคี้ยว(กริยา)	/tom5//mun2/	/la:n2/	/tom5//mun2/	/xɛ:w5/	/xɛ:w5/
4. ถอค	/thɔ:t3/	/pɸ:t3/	/cɔk1/	/pɸ:t3/	/thɔ:t3/
5. วึ่ง	/lu:n2/	/lu:n2/	/lu:n2/	/hok1/	/lɛ:n4/

^๑ หน่วยอรรถนี้ ผู้บอกภาษาทั้งสองคนในจุดเก็บข้อมูลที่ ๖ ไม่สามารถบอกศัพท์ผู้วิจัย
ต้องการได้

นอกจากนี้ยังพบว่าการแปรทางเสียงในหน่วยอรรถศัพท์เดี่ยว คือ มีการเลือกใช้หน่วยเสียงบางหน่วยเสียงแตกต่างกันในศัพท์เดียวกัน เช่น หน่วยเสียงพยัญชนะ /c/ ในหน่วยอรรถ "ซาง" (/ca:ŋ⁴/) ในจุดเก็บข้อมูลที่ 1, 2, 4 และ 5 ปรากฏเป็นปฏิภาคกับหน่วยเสียงพยัญชนะ /s/ ในตำแหน่งต้นพยางค์ในจุดเก็บข้อมูลที่ 3 เช่น /sa:ŋ⁴/ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยใครขอเสนอแนะเรื่องที่น่าสนใจในการศึกษารั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาและวิจัย ภาษายองในจังหวัดลำพูนในเรื่อง ระบบคำ ระบบไวยากรณ์ และ ความหมาย ในเชิงพรรณนา และเชิงประวัติ
2. การศึกษาและวิจัย ภาษายองในจังหวัดลำพูนในด้าน ภาษาศาสตร์เชิงสังคม และ ภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์
3. การศึกษาและวิจัยในเรื่องการกระจายของศัพท์ในภาษายองในจังหวัดลำพูน
4. การศึกษาและวิจัย เปรียบเทียบ ภาษายองกับภาษาไทยถิ่นเหนือที่พูดกันในจังหวัด ลำพูน ทั้งในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และ ระบบไวยากรณ์
5. การศึกษาและวิจัยเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษายองในจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือของประเทศไทยกับภาษาลื้อเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภาษายองกับภาษาลื้อ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย